

A TENGERPART

NAPILAP.

VII. évfolyam.

FIUME, szerda 1910. január 19.

16. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Egy hóra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

 a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Az exlex következményei.

Nagyipari körökből vesszük a következő sorokat:

A lemondott kormány — amelynek felmentése, mikor e sorokat írjuk, bizonyára megtörtént már — az 1910-ik évi költségvetést be sem nyújtotta. Tett ugyan egy bátortalan kísérletet arra, hogy felhatalmazást — ugynevezett indemnítást — kapjon arra, hogy két hónapig a múlt évi költségvetés keretei között kormányozhasson, de mert látta, hogy ennek a tárgyalása reá nézve kellemetlen politikai vitákat idézhet elő, jobbnak látta a javaslatot visszavonni. Most új kormány van alakulóban, vagy talán mire e lapok megjelennek, már meg is alakult, de erről a kormányról is egészen bizonyos, hogy az államháztartás rendjének helyreállítására vagy egyáltalában nem tesz kísérletet, vagy ha tesz is, ez a kísérlet nem fog eredményre vezetni.

Január elsején tehát beállott az ex-lex és e pillanatban még beláthatatlan, hogy meddig fog tartani. A legutolsó törvényen kívüli állapot, mely 1905 január 1-én kezdődött, másfél esztendeig tartott. Azonban a most meginduló ex-lex állapot és elődjei között jelentékeny különbség van. Hajdan az obstrukció és később a nagy nemzeti ellenállás okozta az államháztartás törvényes rendjének felbontását. A mostani és a következő kormány azonban még csak kísérletet sem tesz arra, hogy rendes költségvetés útján ezt a törvényes rendet biztosítsa.

Végtelen elkésérítő az ország minden polgárára nézve, bármily elveket valljon és bármely párthoz tartozzék is, hogy itt beláthatatlan időig olyan kormányok váltsák fel egymást, melyek bevallottan nem képesek a kormányzás legelemibb feltételét — a költségvetési rendet — biztosítani. Amikor ezt megállapítjuk, távol áll tőlünk minden politikai tendencia. Hiszen költségvetése még az abszolút uralkodók által kormányzott államoknak is van. Van Oroszországnak és volt Perzsiának is. De a költségvetés nélküli kormányzást intézménynyé tenni, ez olyan kísérlet a huszadik században, amelyet semmiféle államban nem mernének megkockáztatni, mely a civilizációt legalább hiból ismeri.

A költségvetés nélküli állapot legszörnyőbb alkotmányjogi következménye természetesen az volna, hogy a kormánynak egy fillér állami bevételt elfogadnia és egy fillér állami kiadást teljesítenie nem szabad. Természetes, hogy ez lehetetlen és képtelen helyzet volna és így érthető, hogy a kormány, felelősségének tudatában, tulesszi magát ezeken a szigorú konzekvenciákon. Hiszen egészen világos, hogy az állami életet semmiféle alkotmányjogi tilalom ellenére, erőszakosan megakasztani nem lehet és az is bizonyos, hogy a parlament, majd ha jogába lép, nem a teljesített szükséges bevéte-

lekért és kiadásokért vonja őket felelősségre. Hanem igenis azért, mert vállalkoztak kormányzásra anélkül, hogy a kormányzás törvényes feltételeit meg tudták, vagy legalább meg akarták volna szerezni.

A miniszterek tehát — úgy mint eddig — ezután is vigan veszik be a pénzt és még vigabban adják ki. Az állami bevételekből rendelkezésünkre áll minden, a vasutak, bányák, üzemek, jövedékek bevétele, a fogyasztási adók, bélyegek, illetékek. Az egyenes adóbevételekből legfeljebb az a rész marad el, mely rendszerint csak adóvégrehajtás útján folyik be. Ezekből a bevételekből azután telik mindenre, fizetik a minisztereket, tisztviselőket, (ezek jóakarátára szükségük van), a képviselőket, bőven jut a a titkos és nyílt rendelkezési alapokból mindenféle célra, hiány nélkül fizetik a közös udvartartást, a közös miniszterek rengeteg követeléseit. Csak egyetlen egy dologban következetesen skrupulusak. Nem fizetik a vállalkozót az államnak teljesített munkáért.

Most ment egy rendelet az állampénztárakhoz, hogy szüntessék be az állami munkáért járó fizetések kiutalványozását. A rendelet az exlex állapotra való hivatkozással adott ki. Ime, írásos dokumentuma annak, hogy Magyarországon minden politikai zavar költségeit elsősorban a vállalkozókkal, az iparosokkal és közvetve a munkásokkal fizetetik meg; akár a parlamenti kisebbség renitenciája, akár a kormányok képtelensége és tehetetlensége idézik elő ezeket a zavarokat. A vállalkozókkal szemben tanusított ilyen eljárásnak hiában keressük elfogadható alkotmányjogi vagy pénzügyi magyarázatát. Alkotmányjogi szempontból a legkevésbé kifogásolható, ha az állam a már teljesített és az előző években törvényesen előirányzott munkákat kifizeti. Pénzügyi szempontból sem lehet e fizetések megtagadását megokolni, mert az állam sok olyan kiadást teljesít, melyek sokkal kevésbé sürgősek és szükségesek. Egészen bizonyos, hogy a parlament, ha a kormányt az exlexben teljesített kiadásokért felelősségre vonja, számon kéri esetleg a sok 100-millió közös költségeket, a felemelt hadügyi kiadásokat, számon kér sok egyéb törvénytelen kiadást, de egyetlen egy képviselőnek sem jut az eszébe, hogy kifogást tegyen a törvényesen teljesített állami munkák kifizetése ellen.

Csak egyetlen magyarázata lehet ennek a végzetes eljárásnak. A kormány a vállalkozókat, iparosokat, munkásokat terrorizálni akarja azzal, hogy sem új munkát nem ad, sem a régieket nem fizeti. Így akarja őket a maga politikai céljainak engedelmessé eszközeivé tenni. De úgy gondoljuk, ezt a célt nem éri el. Ezzel csak elkészeríti a dolgozó osztályokat. Ha ezek az osztályok azt látják, hogy a folyton megújuló parlamenti zavarok elsősorban az ő anyagi romlásukat okozzák, ők fogják a legtüzesebben követelni, hogy olyan kormány áll-

jon az ügyek élére, mely nem helyezkedik szembe a parlament és az ország közvéleményének kívánságaival.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó-helyettes utazása.** Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes, holnap hivatalos ügyben Budapestre utazik.

— **Felolvasás.** A Fiumei Szabad Liceum Egyesületben tegnap este Képeßy Béla tanár a jelen magyar lira legújabb irányáról olvasott fel. Különösen Ady Endrével foglalkozott, kinek néhány jelesebb költeményét is ismertette. A felolvasó alapos munkát végzett és kiérdemelte a közönség elismerését.

A jövő héten Molnár Varga Ödön fog a közölajvilágítás történetéről és jelenéről értekezni.

— **A Liceum közgyűlése.** A Fiumei Szabad Liceum Egyesület tegnap tartotta alakuló közgyűlését Fest Aladár kir. tanácsos elnökletével. Az elnöki megnyitó és a főtitkári jelentés után a pénztáros mutatta be az egyesületnek vagyoni helyzetét. Az egyesületnek eddig tizenhárom alapító tagja s száznál több rendes és számos pártoló tagja van.

A tisztikar a következőképen alakult: Disztagok: Wickenburg István gróf, kormányzó-helyettes, Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos. Elnök: Fest Aladár kir. tan. Alelnökök: Nádory I., Kemény Ö. Főtitkár: Kallós N. Titkár: Urbanek S. Jegyzők: Balkányi E., Bató L. Pénztáros: Kerecsényi G. Művezetők: Hankó M., Tanco M., Kiss József. Ellenőr: Fodor G. Számvizsgálók: Balázs Gy., Mittner Z. Jogtanácsos: Szegő dr.

— **Kizsarolt kivándorlási pincér.** Pöcze István volt fiumei, jelenleg temesvári pincér a napokban panaszos levelet intézett A Tengerpart szerkesztőségéhez. Levelében részletesen elmondja, hogy fiumei tartózkodása alkalmával, mikor egyik kivándorlási hajón munkát keresett, két egyén kizsarolta s nemcsak arany óraláncát zálogosították el, hanem közel kétszáz koronájától is megfosztották. Az ugyanis, aki a tapasztalatlan pincérnek állást ígért, különféle cimeken kért tőle pénzt, majd amikor a pénze elfogyott, elzálogosította arany láncát, sőt rábeszélte, hogy táviratilag kérjen hazulról pénzt. A sürgönyileg küldött pénzt azután szintén elvette tőle. Mikor a becsületes állásközvetítőnek Pöcze már terhére volt, maga mellé vette Weiss nevű társát, aki mint detektív szerepelt. Mihelyt Weiss megtudta, hogy a szerencsétlen pincért még meg lehet vágni néhány husz koronás erejéig, felhasználva Pöczének egy rendőrségi ügyét, alaposan megkoppasztotta. Miután rábeszélte, hogy ismét kérjen hazulról táviratilag pénzt, a mintegy másfélszáz korona nagyobb részét kicsalta tőle. Érdekes, hogy a Weiss nevű áldetektív milyen célokra kért tőle pénzt. Weiss ugyanis azt állította, hogy Pöcze rendőrségi ügyében a vizsgálóbíró, egyik detektívet meg kell kennie; sőt egy ujságírónak is adni fog husz koronát,

hogya ne írja meg lapjában a kellemetlen ügyet. Mikor a két jómadár meggyőződött, hogy Pöczétől több pénzt már nem lehet kizsarolni, elhitették vele, hogy a rendőrség őt Fiume területéről kitiltotta s neki azonnal távoznia kell innen. Ugy látszik, hogy Pöczének később gyanus színben tünt fel az eltávolítása, mert szerkesztőségünkhez intézett levelében arra kér bennünket, hogy az ügyet a rendőrséggel vizsgáltsuk meg. Munkatársunk a panaszos levelet a rendőrségnek adta át, ahol a zsarolási ügy érthető feltűnést keltett. A rendőrség bünygi nyomozási tisztviselője még szombaton sürgős megkeresést intézett a temesvári rendőrséghez, hogy Pöczét egyes körülményekre vonatkozólag hallgassa ki s a jegyzőkönyvet küldje Fiuméba.

Itt említjük meg, hogy a kizsarolt pincér ma a rendőrséghez is beadványt intézett, amelyben a zsarolók megbüntetését kéri.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A rappresentanzától a városi tisztviselők fizetésrendezésének előkészítésére kiküldött bizottság ma délután folytatólagos ülést tart. Az ülésen Pierri Konstantin tervezetének tárgyalását folytatják.

— **Vakmerő lakásfosztogatók.** Bravich Mária fiumei háziléány ma a következő feljelentést tette a rendőrségen: Tegnap délután ötödél óra felé hallotta, hogy valaki Via Polveriera 9. szám alatti ház második emeletén levő lakásának ajtaján zörget. Alighogy az ajtót felnyitotta, egy husz év körüli jól öltözött fiatal ember ugrott be a helyiségbe s kezével befogta a száját, őt a fal felé szorította, míg a jobb kezét ütésre emelte fel. A megrémült asszony nem tudott ellenállni s ijedségét csak fokozta, amikor a vakmerő támadó a kulcsokat követelte. A kulcsokat átadta az ismeretlennek, aki viszont társának nyújtotta oda a kulcsokat. Támadója mindaddig a falhoz szorította s kezét a szájába dugva tartotta, amíg csak büntérse nem intett neki. Ekkor mellbe vágta oly erővel, hogy a földre zuhant, s félig eszméletlenül feküdt a padlón. Mikor visszanyerte eszméletét a két támadó már eltávozott, mire bement gazdájának hálószobájába, ahol nagy rendetlenséget tapasztalt. A szekrények tárva-nyitva voltak, a fehérenemű a földön szerte-szét hevert. Mikor rendet csinált, megállapította, hogy egy női ruha, s más egyéb ruhanemű hiányzik. A kár mintegy hatvan korona.

— **Meglopott szállító.** Skerl Ferenc abbaziai szállító feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap délután a Piazza Scarpan levő kocsijáról ismeretlen tettesek egy zsák kávéval lopnak el. A zsákban huszonöt kiló ötvenhat korona értékű kávé volt. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Pénzküldemények Amerikából.** Amerikába kivándorolt hazánkiai összetakarított pénzüknél hazaküldését rendszerint akkép eszközlik, hogy amerikai kisbankárok közvetítését veszik igénybe. A pénzküldéssel foglalkozó amerikai kis- vagy magánbankárok közül többben a hangzatos „magyar bankár” címen ajánlják fel szolgálataikat s minden eszközt felhasználnak arra, hogy a kivándoroltakat üzletük körébe vonják. Legutóbb is több ily pénzküldéssel foglalkozó amerikai bankár károsította meg érzékenyen megbízóit. A belügyminiszter az Amerikában tartozkodó magyarok pénzének megóvása végett most felhívta az összes közigazgatási hatóságokat, tegyék közzé a legszélesebb körben, hogy a pénzküldésnek egyedüli gyors, biztos és olcsó módja a postautalványon való pénzküldés. Minthogy azonban a kivándoroltak a pénzküldésnek ezt a módját, valószínűleg az amerikai forgalomban használatos postautalvány-megkeresések formáinak nem ismerése miatt mellőzik, a m. kir. kereskedelmi miniszter felkérte az Egyesült-Államok postai igazgatóságát, hogy lássa el postahivatalait megfelelő utasítással arra nézve, hogy a kivándoroltaknak a postautalvány-megkeresések kiállításánál segítségére legyenek. Megkönnyíti a postautalvány-megkeresések kitöltését az Egyesült-Államok postai igazgatóságának az intézke-

dése, hogy olyan űrlapokat hoz forgalomba, amelyek magyar utbaigazító szöveggel is elvannak látva.

— **Kereskedelmi szakértők.** Több napilap hír adott már arról, hogy a közös külügyminiszterium, engedve a magyar és osztrák érdekképviseletek sürgetéseinek, elhatározta, hogy német mintára, az egyes fontosabb külföldi konzulátusok mellé úgynevezett kereskedelmi szakértői állásokat szervez. Ezt a hírt, a mi értesítéseink is megerősítik és úgy tudjuk, hogy egyelőre nyolc ilyen állást szerveznek, amelyek közül három Berlinben, Szófiában, Konstantinápolyban, magyar állampolgárokkal töltenek be.

Az újonnan rendszeresítendő állásokra elsősorban gyakorlati embereket keresnek. Igaz, hogy díjazásukat igen alacsonyra szabták, alkalmazásuk egyéb föltételeit pedig nagyon megnehezítették. Nem igen lehet tehát remélni, hogy e különben fontos helyekre olyan emberek vállalkozzanak, akik a kitűzött feladatoknak meg fogják felelni. Ugy értesültünk, s ezt nagyon helyesnek tartjuk, hogy a kinevezendő tisztviselők hatáskörébe fog tartozni az is, hogy a külföldi vállalkozási viszonyokról tájékoztassák a hazai vállalkozó közönséget. A külföldi közigazgatási tudósításokkal megbízott faktorok eddig ugyszólván teljesen elhanyagolták az építési vállalkozás körébe eső események közlését és a magyar vállalkozást meglehetősen homályban hagyták e téren. A legtöbb esetben az volt a legnagyobb szolgálat, hogy egy-egy készülő munka versenytárgyalási hirdetményét közölték, ezt is elég szórványosan. Pedig a közigazgatási körököt itthon érdekelnék a finanszírozás módzatai, azok az információk, amelyek egy-egy vállalkozás mikénti megoldására vonatkoznak stb. Az újonnan szervezendő állások körében tervbe van véve ez igények kielégítése is, de kívánatos, hogy ne csak terv maradjon a dolog, hanem a gyakorlat követelményeit is szolgálják vele.

— **A Panama-csatorna.** A legutóbb közzétett hivatalos adatok szerint az észak-amerikai Egyesült-Államok hatszázharmincegy millió koronát költöttek a Panama-csatornára. Ebből az összegből közel kétszáz milliót a francia társaságnak, ötven milliót pedig Panama köztársaságának fizettek. Az igazgatás tiz, az egészségügy harminc, a vízvezeték építése (a csatorna mentén) és Colon s Panama városok csatornázása huszonöt, a vasutépítés is huszonkét millióba került. Goethals mérnökkari alezredes százhetvennyolc tagból álló műszaki személyzettel vezeti az építést, melynél haterzenél több fehér ember van alkalmazva, köztük kétszázöt irlalmas néne. A színes munkások száma nyolcezerhatszáz volt mult évi május elsején. A magánvállalkozók kilencezer fehér s huszonkétezer színes munkást foglalkoztatnak s így közel negyvenhatezer ember dolgozik a Panama-csatornán. A színes munkások félkorona bért kapnak óránként, a fehérek (többnyire spanyolok) átlag ötszáz koronát keresnek hónaponként. A mult év első négy hónapjában tizedfél millió köbméter földet mozgósítottak. Sziklarobbantásokra ugyane négy hónap alatt öt millió font dinamit és lőpor kellett. A panamai hullámtörő gát negyedfél kilométer hosszú és tiz-tizenhét méter magas lesz, tizenöt méter koronaszélességgel. — A franciák tualvően huszonhárom év alatt közel két milliárdot öltek a csatornaépítésbe s hatvanöt millió köbméter anyagot emeltek ki; az amerikaiak négy év alatt huszonnyolc millió köbmétert. Igaz, hogy a modern gépek hasonlíthatatlanul jobbak is azoknál, melyeket a franciák használtak annak idején. Amit a franciák lehetetlennek tartottak, a sárgaláz is a tifusz kiirtását, az az amerikaiaknak sikerült. Csakis a meghülésből eredő bajok tizedelik a munkásokat. Ez azonban semmi ahhoz az állapothoz képest, mikor a francia igazgatás idején a munkások fele elpusztult sárgalázban. A katonai mérnökök fegyelmzett csapata jól dolgozik s ami a fő: pénz van bőven.

— **Erdélyi ásványvizek külföldön.** Az erdélyi ásványvizeket nemcsak a külföldön, hanem Magyarországon is háttérbe szorították a

mesterséges, vagy mesterségesen telített asztali vizek és az osztrák ásványvizek. Ezt a bajt orvosolja most nagyarányú akcióval az Idegenforgalmi Vállalat, (magy. kir. államvasutak központi menetjegy irodája) mely külföldi összeköttetéseit, fiókjait és képviseleteit felhasználva, a Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli Részvénytársaság ásványvizeit forgalomba hozza a külföldön. A kitűnő gyógyhatású bodoki Matild forrást, a borhegyi, répáti, sztojkaik és elópataki ásványvizeket tehát élvezhetik ezentúl a külföldi szállókban, hajóstársaságok éttermeiben és a magyar vasuti vendéglőkben egyaránt és remélhető, hogy az a sok millió, amelyet a magyarok külföldi vizekre költöttek, ezentúl itthon is, saját közigazdaságunk javára és a munkás székely nép keresetének gyarapítására fog szolgálni.

— **Az elhagyatott sziget foglyai.** A castelmuschiói révhatóságnál szombaton megjelent egy vitorlás csónak tulajdonosa és bejelentette, hogy az előző napon Fiuméből tizenöt nap számost akart Castelmuschióba szállítani. Utközben azonban, hogy az ottani hatóságok reá ne jöjjenek, hogy a legfeljebb öt vagy hat személy szállítására alkalmas bárkában tizenöt utast akart elszállítani, tiz nap számost a San Marco nevű lakatlan sziklaszigeten hagyott. Megigérte nekik azonban, hogy szokása szerint Castelmuschióból vissza fog értük jönni. Mig ő Castelmuschióba ért, ezalatt az idő váratlanul rosszra fordult s ő kénytelen volt bárkájával Castelmuschióban maradni. A lakatlan szigeten tartózkodó nap számosok eleinte türelmesen várakoztak, majd mivel barátjuk nem tért vissza, az egész éjszakát éhesen a szabad ég alatt a dühöngő szélben és rossz időben voltak kénytelenek tölteni. A rév hivatal a vallomás alapján rögtön elrencelte, hogy egyik épen arra haladó gőzös egy halászbárkát vontasson San Marco szigetre, hogy a szerencsétlen emberek Castelmuschióba mehessenek. A kiéhezett és egészen elgyengült a hidegtől didergő emberek a vitorlás-csónakkal Castelmuschióba hajóztak. A gondatlan csónakos ellen a castelmuschiói révhatóság feljelentést tett.

— **A Vasutas Szövetség gyűlése.** A Vasutas Szövetség központi elnöksége és kerületi elnökei tegnap délelőtt Budapesten együttes értekezletet tartottak a szövetség tisztikárában felmerült válság megoldása céljából. Az értekezletet, amelyen 35 vidéki kerület volt képviselve, Kugler Mihály alelnök vezette. Meghívó beszédében részletesen ismertette a válság mozanatait és azon okokat, melyek Krámer ügyvezetőt és a vele szolidaris Batthyány Tivadar gróf elnököt, valamint Bakonyi Samu ügyész lemondására készítették. Az értekezlet az előterjesztést tudomásul vette ugyan, de a jelenlevők csaknem kivétel nélkül hangoztatták, hogy Batthyány Tivadar gróftól okvetlenül vissza kell nyerni az elnöki széket. Hosszu vita után az értekezlet szótöbbséggel Dezső Kálmán dr. indítványát tette magáévá, mely szerint a szövetség egy nagyobb küldöttsége tisztelegjen Batthyány grófnál és kérje fel őt lemondásának visszavonására; hasonlóan járjanak el Bakonyi Samu dr. volt ügyésznel is és Kramer lemondott ügyvezetőt is hívják fel hivatalának további ellátására. A küldöttség Dezső dr. vezetése mellett a délután folyamán tisztelegtet Batthyány grófnál, tolmácsolva az elnöki értekezlet kérelmét. Batthyány igen szívesen fogadta a küldöttséget s válaszában kijelentette, hogy hajlandó az elnöki széket ismét elfoglalni, amennyiben Krámer ügyvezető is visszatér hivatalába. Mivel pedig a történetesen jelenvolt Kramer ügyvezető szintén engedett a küldöttség óhajának és továbbá ezek után Bakonyi ügyész hozzájárulása is bizonyosra vehető, ezzel a válság véget ért.

— **Betörők a raktárban.** Mozina József fiumei butorkereskedő a Via delle Pile második számú házában levő raktárában ma éjjel betörők jártak. Ma reggel ugyanis, amikor Mozina felesége a raktárba ment, észrevette, hogy a raktár ajtaja nyitva van. A lakatot ugyanis valaki lefeszítette s a lakat láncát elszakította. A tolvaj a raktárhelyiségbe behatolva, felfeszítette az elárusító asztal fiókjait, ahonnan pénzt, bélyegeket s más egyéb apróságot rabolt el. A rendőrség keresi a raktárfosztogatót.

— **A cselédléány támadója.** Orasen Lodovica fiumei háziléányt tegnap délután Kuderna Antonia nevű ismerőse megtámadta a saját lakásában. Orasen Lodovicára ugyanis Kuderna Antonia egy peres ügyből kifolyólag

Az új évnek valami jót is kell hoznia.

Uindeuekelőtt természetesen jó egészséget. A ki azonban egészséges akar maradni okodnia kell a meghűléstől a ki pedig nem akar meghűlni előzze meg a bajt Fay valódi szódéni ásvány pasztillájának használásával. A katarust gyorsan és minden alkalmatlanság nélkül megszünteti a szódéni pasztilla a mely igen olcsó egy doboz 1.25 kor. s kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Főképviselet Magyarország-Ausztria részére W. Th. Güntzert cs. és kir. udvari szállító Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

haragudott s ezért becsületsértő szavakkal illetve s veréssel fenyegette meg. A rendőrség a megsértett nő feljelentése alapján a sértegetőt felelősségre vonja.

— **Adomány a rendőröknek.** A raktár vállalat igazgatósága ma kétszáz koronát küldött Derencin Xavér rendőrigazgatónak, kérve, hogy azt azok közzött a rendőrfelügyelők és rendőrök között ossza szét, akik a raktár vállalat területén különleges szolgálatot teljesítettek.

Távirat ◀▶ Telefon

Az új kabinet eskütétele.

BÉCS, jan. 18. A távozó Wekerle kabinet tagjait a király ma délelőtt tíz órakor egyenkint kihallgatáson fogadta. A kihallgatások mindössze husz percig tartottak. Ezután a Khuen-Héderváry kabinet eskütétele következett. Először az új miniszterelnök tette le az esküt a király kezébe, majd utána a többi miniszterek következtek. Az eskütételnél Burrián báró közös pénzügyminiszter és Apponyi Sándor gróf főkamara-s szerepeltek. A király az eskü után együttes kihallgatáson fogadta az új kabinet tagjait, akikhez rövid beszédet intézett, majd cercltet tartott. Az új miniszterek délután Budapestre utaztak.

Khuen gróf bécsi látogatásai.

BÉCS, jan. 18. Aehrenthal gróf külügyminiszter negyed egy órakor meglátogatta Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácskozott. Héderváry ezután felkereste Burrián báró közös pénzügyminisztert, majd délután két órakor Ferenc Ferdinánd trónörökösénél jelentkezett kihallgatásra.

A királyi kézirat.

BUDAPEST, jan. 18. A hivatalos Budapesti Közlöny ma délután egy órakor rendkívüli külön kiadásban jelent meg. A hivatalos lap a Wekerle kormány felmentését s a Khuen-Héderváry gróf kabinetjét kinevező királyi kéziratokat tartalmazza. A királyi kéziratok szerint a király a Wekerle kormány tagjainak lemondását elfogadta s a távozó minisztereknek egyenkint hű és buzgó szolgálataik elismerésével köszönetet mond. A király Wekerle Sándor volt miniszterelnökhöz külön is kéziratot intézett, amely a következőket tartalmazza:

„Midőn Önt állásától felmentem, kijelentem, hogy Ön ezen állásában dacára a rendkívüli nehéz körülményeknek nekem és az országnak sok irányban kitünő szolgálatakat tett. Mindenkor teljes odaadással fáradozott s buzgalmaért, szorgalmaért őszinte köszönetet mondok és ama reményemnek adok kifejezést, hogy kipróbált képességeit s tapasztalatait a jövőben sem fogja megvonni a közügyektől.“

A hivatalos lap ezután a kitüntetések közli. A király ugyanis Szomjas Lajos földmivelésügyi osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi, Kajlinger Mihály budapesti vízvezetési igazgatónak az udvari tanácsosi címet, Zsedényi Béla földmivelésügyi osztálytanácsosnak a harmadik osztályú vaskorona rendet, Tormay Géza, Lesszner Rikárd és Pallay Sándor tit-

károknak pedig a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta.

Letartóztatott büntársak.

BUDAPEST, jan. 18. A rendőrség ma délelőtt letartóztatta Endesz Árpádnak, az ügyészség börtönéből negyedszer megszökött többszörös rablógyilkosnak nővérét és apját, minthogy az a gyanu merült fel ellenük, hogy a rab szökését elősegítették. Mindkettőjüket, noha tagadnak, az ügyészség börtönébe szállították.

A horvát kivándorlók.

ZÁGRÁB, jan. 18. A horvát országos kormány rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében minden kivándorlót a zágrábi kereskedelmi és ipari banknál 4 koronával biztosítani kell haláleset, baleset és podgyász elvesztése ellenében. Miután a hajóstársaságok e kötelezettséget nem vállalhatják el és az eddig tett lépéseknek nem volt eredményük, a Norddeutscher Lloyd, a Hamburg—Amerika vonal utasították zágrábi képviselőjüket, hogy az ügy tisztázásáig utasokat ne vállaljanak el. Hírlik, hogy a horvát kormány a koncesszió megvonásával fenyeget.

A riffkabilok.

MADRID, nov. 18. A Correspondenzia d'España jelenti Cadixből: Tangeri magán tudósítások szerint a rifförzsek újabb harcra készülnek a spanyolok ellen. E törzsek megbízottai egész nyíltan vásárolnak lőport Tangerben.

Szétmarcangolták a farkasok.

LENGYELFALVA, jan. 18. Orbán Ottó lengyelfalvai földbirtokos ma a kora reggeli órákban kilovagolt. Lovaglás közben azonban farkasok támadták meg s teljesen szétmarcangolták.

„A Tengerpart“ előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „
Egy óra . . . . . 2 „
Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart“

szerkesztősége és kiadóhivatala:
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Három szobából, fürdőszobából és összes mellékhelyiségekből álló

uri lakás

szép fekvésű villában kiadó. Cim a kiadóban.

ifj. Latcovich János

FIUME, Kossuth Lajos u. 2.

TELEFON száma 994.

Legolcsóbb női- és férfi divat-áruház. Mennyasszonyi kelen-gyék. Legfinomabb és legdivatosabb gallérok és kézelők, sétatálcák, nap- és esernyők, bőr- és cérnakeztyük. Női övekben nagy választék. Színes és :-: fehér ingek óriási raktára. :-:

Nyakkendők ingyen.

Varieté Hotel Susak

Estéknként elsőrendű művészi erők fellépte.

Harry quartett ének és tánc,
Horváth nővérek női kettős,
Erika quintett ének és tánc,
Duo, Charles zenebohócok,
Sylvant Emy bécsi szubrett,
Niedlich Irma énekesnő,
Horváth Emilia táncosnő,
Nchette Ottilia táncosnő,
Kemény Ilona magyar szubrett,
Angeli Rina miniatűr táncosnő,
Trio Charles tornázók.

Végül kitünő bohózat:

Serenissimus a Varietében.

Kezdeté 9 órakor.

Belépti díj 1 kor.

Egy butorozott háló és nappali szoba a központban külön bejárattal azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM

FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —

Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban estéknként HORVÁTH PALI cigányzenekara GÁBOR kisbögös szólístával hangversenyez.
Minden szombaton este disznótör.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.

TULAJDONOS:

ifju BUDAI KÁROLY

Előkelő Biztosító Társaság

népbiztosítási ága részére erélyes helyi üzletszerzőket és pénzbeszedőket keres fix fizetéssel azonnali felvételle. Cim a kiadóban

Hungária-szálló étterme

Fiume Deák Korzó.

Kitünő magyar konyha. Kifogástalan italok!

Olcsó havi előfizetés. Gondozott tekepálya.

Farsangi reggeli népies áron.

Zulajdonos

Szmrecsányi Miklós.

Japán frizurák!

Japán frizurák!

Első fumei magyar uri és női foorász-terem, ADRIA-palota. — Telefon! II-60.

a Japán-bálra

kész japáni frizurák és hozzávaló kis legyezők nagy választékban és olcsón :: kölcsönöztetnek. ::

Mindennemű divatos hajbetétek és hajfonatok olcsó árban.

Külön hölgyterem . . . . .

. . . külön utcai bejárattal.

Adria-palota.

DEDAKIN LÁSZLÓ, fodrász.

Butorozott szoba

(villanyvilágítás és fürdőszobával) I. emeleten kiadó. Cim a kiadóban.

VARIETÉ ORIENTALE

Fiume, Via Lavatoio (Uj Kucich-ház)

Tíz kiváló művészi erőből összeállított műsor.

Elsőrendű magyar énekesnők.

Kezdet 9 órakor. Belépti díj 1 korona.

Tulajdonos: Pesaro Vittorio.

Bredár Lajos mosoda és tisztító intézet

FIUME Via Lavatoio I. Telef. 988.

Specialista pipere,- kelegye- és gallér tisztításban.

Ertesitem a n. é. közönséget, hogy asztalos műhelyemet

Via Risorta 20. szám alatt megnyitottam.

Jó munkáért kezeséget vállaltok s javításokat pontosan eszközölök.

Meghívásra házhöz jövök.

Kiváló tisztelettel

Brávácz József

Fizetéses gyakornok vagy

fiatal komptoirista

helybeli irodába azonnal felvétetik. Cim a kiadóban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizetek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

A leggazdaságosabb, állandó meleget tartó, kitérő kályha a

METEOR

kályha

köszén és kokszfűtőre berendezve.

Egyedüli s kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS

Fiume Vicolo dell' Ospedale.

UJDONSÁG!**I. fiumei fényképészeti műintézet**

Via del Pino 8. (a Giardino pubblico közelében).

Naponta este 8 óráig (előzetes értesítés esetén később

is) felvételek villanyvilágítással.

A farsang alatt felvételek jelmezben minden este.

Csakis művészi kivitelű fényképek szállíttatnak.

Rosenberger B.

nagy butorraktára

Fiume, Via Governo 22 (Corso) Telefon sz. 504.

„MERCUR“**könyvnyomdai-intézet**

Fiume, Via degli Operai 14. sz.

Uj magyar nyomda Fiumében.

Telefon sz. 9-32.

Tulajdonos: CHILKO JÓZSEF

KASTIANA**Fényképész Műterme**

Fiume, Scoglietto-tér.

Az 1909-iki antwerpeni világkiállításán nagy aranyéremmel, díszkezesítéssel és elismerő oklevéllel kitüntetve, a modern fényképészeti terén mindennemű munkát művészi kivitelére, mint fényképeknek platin-kivitelben való előállítására, nagyításokra, pastell és aquarell képek, fényképes levelező lapok készítésére stb. ajánlkozik.

Modern

hálószobák és**ebédlő divánok**

eladók

Garami József

kárpitós mesternél Corsia Deák 26

ORIENT**kávéháza**

FIUME, Zichy tér 3.

Kitűnő italok.

Előzékeny kiszolgálás.

Magyar lapok.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226.

Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kivitelű és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhöz is történik szállítás. **DETAIL ELÁRUSÍTÁS:** minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.**Mindenkor friss csapolás:**

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“, január 1-én hetedik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménnyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.